

**ΘΕΜΑΤΑ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ
ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ
ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ 2025
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ και ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ**

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Θέμα Α

Α.1. Στο **Κείμενο 1** αποτυπώνονται οι επιπτώσεις που έχει η χρήση των κινητών τηλεφώνων στην υγεία παιδιών και εφήβων. Οι συνεχείς ειδοποιήσεις που δέχονται τους αποσπούν την προσοχή και δυσκολεύουν τη συγκέντρωσή τους σε οτιδήποτε. Οι νέοι άνθρωποι, επίσης, δέχονται πλήθος πληροφοριών που, όμως, είναι χαμηλής ποιότητας, με αποτέλεσμα την επιφανειακή πληροφόρηση. Η πολύωρη ενασχόληση με το κινητό τηλέφωνο προξενεί αδιαφορία για το διάβασμα και τη μάθηση, αφού, πλέον, έχουν επικρατήσει διαφορετικά πρότυπα, που επικεντρώνονται σε υλικά αγαθά. Τέλος, αναδεικνύεται η κυριαρχία της χρηστικής αντιμετώπισης της μόρφωσης.

(86 λέξεις)

Β.1.

Λάθος ➔ «Οι έφηβοι, αλλά και τα παιδιά, αποτελούν την πιο ευάλωτη ομάδα του πληθυσμού στη χρήση του κινητού τηλεφώνου». (1^η §)

Λάθος ➔ «Δεν είναι μόνο τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, είναι και όλες οι ιστοσελίδες, που μονίμως μάς στέλνουν ειδοποιήσεις. Είναι όλες οι υπηρεσίες που μάς προτρέπουν, συνεχώς, να εγκαταστήσουμε την εφαρμογή τους.» (3^η §)

Λάθος ➔ «Εμείς οι μεγαλύτεροι, που είμαστε ψηφιακοί μετανάστες, ζήσαμε, δηλαδή, στον αναλογικό κόσμο και μετά περάσαμε στον ψηφιακό, έχουμε περισσότερες δυνατότητες αντίστασης, διότι θυμόμαστε πώς ήταν η ζωή πριν. Ένα παιδί, όμως, δεν μπορεί και δε θέλει να αντισταθεί.» (5^η §)

Σωστό ➔ «Αυτό, βέβαια, έκαναν όλες οι γενιές.» (7^η §)

Σωστό ➔ «Το μέτρο πρέπει να βρούμε, μικροί και μεγάλοι, ώστε να χρησιμοποιούμε τα κινητά μας, χωρίς να βλάπτουμε τον εαυτό μας.» (8^η §)

Β.2. Και τα δύο κείμενα εστιάζουν στο πώς έχουν επηρεάσει τη ζωή των νέων, ειδικά, ανθρώπων τα κινητά τηλέφωνα. Ο συντάκτης του **Κειμένου 1** αναφέρεται στα σημερινά προβλήματα που βιώνουν τα παιδιά και οι έφηβοι

εξαιτίας της πολύωρης και καθημερινής χρήσης των λεγόμενων «έξυπνων» τηλεφώνων. Αυτά σχετίζονται τόσο με θέματα υγείας («Δεν είναι τυχαίο που τα προβλήματα διάσπασης προσοχής στα παιδιά αυξάνονται με ιλιγγιώδεις ρυθμούς»), όσο με ζητήματα παραπληροφόρησης («Το περιεχόμενο που κοιτάζουν είναι τεράστιο ποσοτικά, αλλά ποιοτικά, πολλές φορές, είναι πολύ κάτω του μετρίου»), αλλά και με τη συνολική απαξίωση της γνώσης («Δεν ασχολούνται με το διάβασμα, διότι δεν το βρίσκουν χρήσιμο για το μέλλον τους»). Από την άλλη, η συντάκτρια του **Κειμένου 2** περιγράφει τη ζωή, πριν την έλευση των smartphones στη ζωή μας. Μία ζωή που, όπως πληροφορούμαστε από την πρώτη μαρτυρία, «ήταν μία πιο αθώα εποχή». Μία περίοδος στην οποία κυριαρχούσε η ανθρώπινη επικοινωνία, ενώ σήμερα οι άνθρωποι έχουν απομονωθεί («Τα smartphones, λοιπόν, άλλαξαν πολύ τα πράγματα. Ίσως, όμως, να με βοήθησαν να απομονωθώ λίγο περισσότερο, κάτι που μπορώ να πω ότι μου αρέσει. Σίγουρα, πάντως, κάτι κέρδισα και κάτι έχασα»).

(104 λέξεις, χωρίς τις παραπομπές)

Β.3.α. Σκοπός του συντάκτη του **Κειμένου 1** είναι να **ενημερώσει** τους αναγνώστες σχετικά με το πόσο έχει επηρεάσει τους νέους ανθρώπους η χρήση των λεγόμενων «έξυπνων» τηλεφώνων και, ταυτόχρονα, να τους **προβληματίσει** για το μέγεθος των αρνητικών επιδράσεων σε αυτούς. Με τη χρήση του **αιτίου – αποτελέσματος** προσδίδει επίσημο χαρακτήρα στο κείμενο, κάνοντας ακόμα πιο σημαντικές τις επισημάνσεις και τα συμπεράσματα του συντάκτη. Το **απλό και καθημερινό λεξιλόγιο** κάνει το ύφος του κειμένου άμεσο και παραστατικό και ο **βραχυπερίοδος λόγος** δίνει ένα δραματικό τόνο στα όσα αναφέρει ο συντάκτης.

Β.3.β. Η συντάκτρια του **Κειμένου 2**, προκειμένου να αναδείξει το πώς ήταν η ζωή των ανθρώπων «πριν τα smartphones», αξιοποιεί τους ακόλουθους τρόπους πειθούς:

- ✓ **Επίκληση στο συναίσθημα.** Στην πρώτη μαρτυρία παρατηρούμε την ύπαρξη ερωτημάτων («Πόσα τέτοια ραντεβού δεν έγιναν ποτέ; Πόσες σχέσεις δεν προχώρησαν ποτέ;»). Ο συντάκτης με συνεχόμενα ερωτήματα αναρωτιέται για το πώς θα είχαν εξελιχθεί διάφορες καταστάσεις στη ζωή, αν υπήρχαν στο παρελθόν κινητά τηλέφωνα.
- ✓ **Επίκληση στη λογική με επιχειρήματα.** Οι μαρτυρίες των δύο ανθρώπων, οι οποίοι προέρχονται από διαφορετικές ηλικιακές ομάδες καταλήγουν σε συγκεκριμένα συμπεράσματα. Στη μεν πρώτη («Δεν ξέρω, αν ήταν μία καλύτερη εποχή, όμως, σίγουρα, ήταν μία πιο αθώα εποχή»), το συμπέρασμα είναι ότι η εποχή, πριν την ύπαρξη των

κινητών τηλεφώνων ήταν πιο αθώα. Στη δε δεύτερη («»Σίγουρα, πάντως, κάτι κέρδισα και κάτι έχασα») το συμπέρασμα που προκύπτει είναι ότι η εποχή δίχως την ύπαρξη κινητών τηλεφώνων είχε και τα θετικά και τα αρνητικά της.

- ✓ **Επίκληση στη λογική με τεκμήρια.** Το ρόλο των τεκμηρίων και στις δύο μαρτυρίες παίζουν τα συνεχή παραδείγματα που επικαλούνται και οι δύο άνθρωποι, για να αναδείξουν το περιεχόμενο της ζωής χωρίς την ύπαρξη κινητών τηλεφώνων.

Θέμα Γ

Γ.1. Τα «τηλεφωνήματα» στο **Κείμενο 3** αντιπροσωπεύουν την **ανάγκη που έχει ο άνθρωπος για ουσιαστική επικοινωνία και πώς το αντιλαμβάνεται ο καθένας**. Το ποιητικό υποκείμενο παρατηρεί τους ανθρώπους γύρω της και αντιλαμβάνεται πως είτε «δεν έχουν ανάγκη τα τηλεφωνήματα», είτε πως σε κάποιους ανθρώπους «μπορεί να έγινε το τηλεφώνημα και να ξεκαθαρίστηκαν καταστάσεις». Με τον **συμβολισμό** αυτό («τηλεφωνήματα» - επικοινωνία) το ποιητικό υποκείμενο αναδεικνύει στην πρώτη περίπτωση το γεγονός ότι σήμερα πολλοί άνθρωποι δεν επιθυμούν να επικοινωνήσουν πραγματικά μεταξύ τους. Μα και αυτοί που θεωρούν ότι το έκαναν, στη δεύτερη περίπτωση, προτιμούν την τηλεφωνική επικοινωνία και όχι την πραγματική, που περιλαμβάνει «σκέψεις, κλάματα, αγγίγματα», ζωντανά ανθρώπινα συναισθήματα. Αυτή η απουσία πραγματικής επικοινωνίας αποτυπώνεται με **εικόνες** («για ποιο ταξίδι ξεκίνησε ο καπνός απ' το τσιγάρο/πόσες φορές ακούμπησαν τα χείλη στο ποτό»). Από τη μεριά του, το ποιητικό υποκείμενο αναρωτιέται, γιατί «δε σπάει η σιωπή με κρότο» (**μεταφορά**), γιατί, δηλαδή «δεν χτυπάει το τηλέφωνο». Όλη αυτή η εικόνα της έλλειψης επικοινωνίας τη γεμίζουν με αισθήματα αγανάκτησης, απογοήτευσης και παραίτησης, με αποτέλεσμα να τραβήξει το καλώδιο του τηλεφώνου από την πρίζα, δηλαδή να παραιτηθεί και εκείνη από την επικοινωνία με τους συνανθρώπους της.

Παρά το γεγονός ότι η σύγχρονη εποχή χαρακτηρίζεται από την έλλειψη επικοινωνίας μεταξύ των ανθρώπων, δε θα ενεργούσα όπως το ποιητικό υποκείμενο. Θα συνέχιζα – και θα συνεχίσω – να επιδιώκω την πραγματική επικοινωνία, αντιστεκόμενος/η στο κλίμα της εποχής.

Θέμα Δ

Δ.1.

Παραγωγή λόγου	
Κειμενικό είδος	Ομιλία
Αφορμή	Η Παγκόσμια Ημέρα για την Ασφάλεια στο Διαδίκτυο
Προσφώνηση	Αξιότιμε κύριε Δήμαρχε, Αγαπητοί παρευρισκόμενοι και παρευρισκόμενες
Επικοινωνιακή περίσταση	Η εκδήλωση που διοργανώνει ο δήμος της περιοχής
Ρηματικά πρόσωπα	Δεν υπάρχει περιορισμός
Λειτουργία της γλώσσας	Δεν υπάρχει περιορισμός
Ύφος	Οικείο, απλό, καθημερινό, αλλά και επίσημο, δεδομένου ότι η ομιλία θα εκφωνηθεί σε εκδήλωση που διοργανώνει ο δήμος της περιοχής.
Επιφώνηση	Σας ευχαριστώ

Πρόλογος (Ενδεικτικός)

Αξιότιμε κύριε Δήμαρχε,
Αγαπητοί παρευρισκόμενοι και παρευρισκόμενες,
Ζούμε σε μία εποχή, στην οποία το διαδίκτυο είναι, πλέον, αναπόσπαστο κομμάτι της καθημερινότητάς μας. Παρά τη μεγάλη χρησιμότητά του, όμως, υπάρχει και η «σκοτεινή» πλευρά από τη χρήση των λεγόμενων «έξυπνων» κινητών τηλεφώνων και του διαδικτύου. Η σημερινή εκδήλωση που διοργανώνει ο δήμος μας, με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα για την Ασφάλεια στο Διαδίκτυο αποτελεί μία πολύ καλή ευκαιρία να ενημερωθούμε για τους κινδύνους που προκύπτουν από τη χρήση των παραπάνω. Ταυτόχρονα, είναι ευκαιρία να προβληματιστούμε σχετικά με το πώς μπορεί να αντιμετωπιστεί η σημερινή ανησυχητική κατάσταση.

1^ο ζητούμενο: Ποιος είναι η σημαντικότερος κίνδυνος που προκύπτει από τη χρήση των λεγόμενων «έξυπνων» κινητών τηλεφώνων και του διαδικτύου	
Οι κίνδυνοι που αποτυπώνονται στα Κείμενα 1 και 2	Σημαντικότερος κίνδυνος είναι ο εθισμός που οδηγεί και στην κοινωνική απομόνωση.
1. Ο εθισμός και η κοινωνική απομόνωση. 2. Τα αυξανόμενα κρούσματα διάσπασης προσοχής. 3. Η επιφανειακή προσέγγιση της γνώσης και η χαμηλού επιπέδου πληροφόρηση. 4. Διαμόρφωση νέων προτύπων που εστιάζουν στην απόκτηση υλικών αγαθών. 5. Η χρηστική αντιμετώπιση της γνώσης. (Οι υποψήφιοι καλούνται να επιλέξουν, ως το πιο σημαντικό, ένα από τα παραπάνω. Η επιλογή είναι ελεύθερη, αρκεί να μπορούν να αναπτύξουν με επάρκεια τις απόψεις τους και να μπορούν να τις αναπτύξουν αιτιολογημένα).	1. Προκαλούνται ποικίλομορφα προβλήματα υγείας (όρασης, μυοσκελετικά, νοητικά κ.α.). 2. Ο χρήστης εκμεταλλεύεται την ιδιωτικότητα που προσφέρουν τα κινητά τηλέφωνα, με αποτέλεσμα να κλείνεται στον εαυτό του, να αναπτύσσει τον ατομικισμό και τον ναρκισσισμό. 3. Δημιουργούνται επιφανειακές και εικονικές κοινωνικές σχέσεις. Η γόνιμη κοινωνική συναναστροφή αντικαθίσταται από «φίλους», «ακόλουθους», από κάποιους που «παρακολουθούν» τις ενέργειες του χρήστη. 4. Η γνήσια ψυχαγωγία δίνει τη θέση της στην εκτόνωση. 5. Ο χρήστης συνηθίζει στην επιφανειακή προσέγγιση όλων των πλευρών της καθημερινότητας. Διαμορφώνει μία στάση ζωής που χαρακτηρίζεται από «ελάχιστη προσπάθεια – μέγιστο υλικό αποτέλεσμα». 6. Αδιαφορία για τα κοινά. Διαπλάθεται ένας άβουλος και παθητικός πολίτης.

2^ο ζητούμενο:

*Τρόποι αντιμετώπισης του κινδύνου που οι υποψήφιοι έχουν
επιλέξει ως το σημαντικότερο
(εξαρτάται τι έχουν επιλέξει οι υποψήφιοι στο 1^ο ζητούμενο)*

Οικογένεια

- ✓ Οι γονείς πρέπει να θέσουν όρια στα παιδιά σχετικά με το χρόνο και τον τρόπο χρήσης των κινητών τηλεφώνων και του διαδικτύου.
- ✓ Καλλιέργεια της αγάπης προς το διάβασμα και ανάδειξη της αξίας της γνώσης, ως μεγάλης δύναμης.
- ✓ Να μεταδώσουν στα παιδιά την αντίληψη πως όλα κατακτιούνται με μεγάλο κόπο και επίμονη προσπάθεια.

Εκπαίδευση

- ✓ Ενημέρωση από ειδικούς επιστήμονες των επιπτώσεων από τη χρήση των κινητών τηλεφώνων, των Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης, του διαδικτύου συνολικότερα.
- ✓ Ο διάλογος και η γόνιμη επικοινωνία ανάμεσα σε μαθητές και εκπαιδευτικούς να αντικαταστήσουν την «αυθεντία» του δασκάλου.
- ✓ Προγραμματισμός εκδρομών στη φύση, αλλά και δραστηριοτήτων χωρίς τη χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή.

Πολιτεία

- ✓ Θέσπιση ενός πιο αυστηρού νομοθετικού πλαισίου, που δε θα στέκεται μόνο σε μία στεγνή απαγόρευση.
- ✓ Ενίσχυση του ερασιτεχνικού αθλητισμού και συνολικά της δημιουργικής απασχόλησης σε σχολεία και γειτονιές, προκειμένου να υπάρξει μία διέξοδος για τους νέους ανθρώπους.

Επίλογος (Ενδεικτικός)

Τα κινητά τηλέφωνα και το διαδίκτυο αποτελούν πολύ σημαντικά εργαλεία, που έχουν συμβάλει στη βελτίωση της καθημερινότητάς μας σε όλα τα επίπεδα. Είναι, όμως, αυτό ακριβώς: εργαλεία. Δε χρειάζεται ούτε να τα αποθεώσουμε, αλλά ούτε να τα απορρίψουμε. Απαιτείται η ορθολογική χρήση τους. Και με τη συμβολή όλων μας μπορούμε να το πετύχουμε.

Σας ευχαριστώ

Επιμέλεια: Βασίλης Βούλγαρης, Φιλολόγος – συγγραφέας